

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominic'a deminèti'a.

Cancelari'a Redactiunii:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32.

Locuinti'a Redactorului:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespondintii regulari ai „Federatiunii”
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

Pretiu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 lb
Pre anulu întregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:

4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2 de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a timbrale pentru fiiece care publicatiune separatu. In Loculu deschis 20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 5. 17. fauru, 1868.

Press'a austriaca crede că reorganizarea politica a Austriei e pusa la cale câtu se pote de bine, nu-i mai lipsesce decâtu reorganizarea militare, si renascerea imperiului si a pusetiunii lui de putere mare, ar fi pre deplinu ascurata. Acesta cestiune d'in urma d'ara o vedemu la ordenea d'lei. Procedur'a in privint'a asediarei sistemului de aperare, in puterea consitutiunii dualistice, e urmatori'a:

In intiesulu art. 13 alu legii fundamentale cislaitane de impacatiune si §. 36 alu legii translaitane, sunt ambe ministeriele speciale indetorate a compune proiepte de legi emanate d'in principie identice, si a le propune ambeloru parlaminte; intemplandu-se ca proieptele sê varieze, atunci parlamintele alegu d'in simulu loru deputatiuni, cari se punu in corelatiuni mai de aproape cu scopu de a se intielege si a se invol. Acestu modu de peritrate este atâtu de greoiu, câtu se recere si inca cu intetire ca de ambe părțile sê domnesca spiretulu increderei si conintielegerii imprumutate. De unde se vede chiaru si apriatu, că reformatiunea ostirii va fi petr'a cea de proba pentru vitalitatea dualismului. De va succede, atunci este sperare, că Europ'a politica, militare si financiaria, o va ratifică. Pentru că stabilitatea (dualismului?), securitatea (interna si esterna) si credetulu (nu este ruinatu de acum) sunt cele trei mominte imperioase si grandiose cari sunt strinsu unite cu cestiunea reorganizatiunii armatei. Ceea ce privește partea financiaria a obiectului, de sine se pricepe, că pana candu nu existe una cifra normale pentru trebuintiele ostirii, pâna atunci nu pote fi vorba neci de unu bugetu corectu. Fâra de unu bugetu precisu inse nu este prospectu la o reforma radicala a financioloru. Austri'a se afla in situatiunea unui proprietariu mare, carele avendu multe si felurite lipse cerca crêdetu pre candu pamenturile, zidirile si vilele lui sunt inundate cu apa. E lucru firescu, cum ca capitalistulu, carele vine a-i vedè bunurile, preferesce a mai asceptă pana ce se va scurge apă, vre sê cunosca daca zidirile si statulu viteloru n'au suferitu vre o stricatiune, si câ ore nu voru remanè bâlți de noroiu acolo, unde mai nainte erà arature si fenatie. Negotiatiunea s'ar face cu tote aceste, daca complexulu ar fi bine ascuratu in contr'a periceloru. Austri'a inse, precum recunosce in sa-si press'a austriaca, nu e de ajunsu ascurata, si acesta impregiurare apesa greu in cumpen'a financiaria, de s'ar si trece cu vederea, că pre capitalistii d'in intru si d'in afara multu i intereseza a sci: ore edificiuulu monarcei nu este crepatu in doue, ore cuatele si ratele ungueresci incurgu cu precisiune, ore ambe părțile (cissi-translaitane) nu se légana intr' unu deficitu cumplitu; in ce proportiune stau aceste deficite, si in fine ore intru interesulu bine intiesulu alu ambeloru părți nu ar fi mai consultu ca ele in viitoriu sê-si concentreze credetulu, ca sê nu-lu pierda a m e n d o u e. Aceste, si asemenea consideratiuni, se ive-scu d'in d'indîpre coloncle diurnaleloru vienesse. Semne invederate că dualismulu nu place si tendintiele cătra centralizare sunt, de si invelite, totu-si destulu de vedibile. Mai nainte de tote dara sê recere dara ascurarea politica si militaria a Austriei, câ-ci unu imperiu carele se clatina d'in temelia si e lipsitu de organizatiunea puterii sale defensive, n'are ce sê traga sama la credetu. Impacatiunea petecita numai pre d'in afara, trebuie sê devina realitate altcum nu este mantuire. Decâte ori se face in Austri'a unu pasu innainte, sêu se face gresîtu (si totu de a un'a tardîu) sêu se face cu cugetulu rezervatu, de a face mane poimane altu pasu retrogradu. Pote fi câ e destinulu acestu statu a nu gasi calea cea adeverata.

Cartea rosia

IV.

Politica comerciala.

Partea a patra d'in conspectulu generale alu cartei rosie cuprinde politica comerciala, d'in care estragemu urmatoriile:

Prin art. XIII. alu pazei de la Prag'a s'a decisu, că tractatulu comercialu si vamale d'in 1865 se va luà la pertractare ulterioara. Austri'a n'a avutu cale deschisa: cum sê statorasca tarifele vamali, ore pre calea legelatiunei sêu prin tractate legate cu statele cele mai innaintate in comerciu. Necesitatea calei d'in urma se vede in tractatulu d'in 1865, incheiatu intre Austri'a si Prussi'a, in care sistemulu de vama diferentiale fu suspinsu d'in partea ambeloru puteri. Tractatulu comercialu legatu intre Franci'a si Prussi'a, a datu ansa la unele imputări, cari au duratu mai lungu tempu intre Austri'a si Prussi'a, pana candu, dupa repetite promisiuni, la inceputulu anulu 1866 ni s'au comunicatu d'in Paris mai multe proiepte de tractate. — La finea anulu 1865 cu Angli'a s'a si legatu unu contractu comercialu pre langa conditiuni prea favoritorie.

Constelatiunile politice, dupa constitutiunea d'in faurariu si dupa diplom'a d'in octob. au fostu spre mare folosu politicei comerciali. Insa-si si clasa industrialu a prevediutu, că e lucru daunosu, ba chiaru cu nepotintia a eschide principiile fundamentali ale comunicatiunei naturali si mai liberali.

Abiè s'au pusu in pracsu contractulu vamale si tractatulu comercialu cu Franci'a, s'au si vedintu, că comerciulu Austriei are sê suferi multu, fiindu că i erau concesse numai nisce preferintie, de cari nu se potea usă. Fâr' de periclitarea intereseloru comerciali, nu se potea sustienè lungu tempu tractatulu facutu cu Franci'a si acum e indreptatu asiè câtu nu numai au delaturatu starea de mai inainte, ci a devenitu chiaru favoritoriu pentru comerciulu Austriei.

In tractatulu comercialu si de navigatiune incheiatu intre Austri'a si Itali'a guvernulu Maj. Salea pusu mare pondu, ca sê ascuraze comerciulu avantiagiuulu stipulatu numai pre unu tempu prin pacea de la Vien'a; a staruitu ca sê mediuloesca scaritierea unoru positiuni vamale, cari au mare influentia asupr'a industriei interne. Urmârile areta, că scopulu primu s'a si ajunsu prin tractatulu d'in cestiune. Scaritiarile vamali facute d'in partea guvernului austriacu se restringu mai eschisive numai la unele negotie, cari fiindu că se consuma in mai mare cantitate, voru fi cu atâtu mai mare isvoru pentru venitul vamale. S'a legatu inca unu tractatu speciale referitoriu la comunicatiunea linieloru călilor ferate la marginile tiereloru. In fine prin unu cartelu vamale s'a ascuratu ajutorarea imprumutata pentru sustinerea legiloru referitorie la vama si la monopoliu. — Cu privire la navigatiune s'a edîsu egal'a indreptare pentru ambe părțile.

Inca innainte de tractatele facute cu aceste puteri vecine, asemeni tractate s'au facutu si cu Belgiu la 23 fauru, cu Olandi'a la finea lui martiu cu asemeni conditiuni favoritorie pentru interesulu comercialu.

E grea cestiunea, ce are sê deslege guvernulu Maj. Sale pe terenulu politicei comerciali, dar totu odata a luatu in consideratiune recerintiele intereseloru imperiului, cari rechiamu cu urgentia organizarea definitiva in ast'a privintia. In novemb. a. 1866 s'a luatu de nou la pertractare tractatulu cu Franci'a proiectatu acum de unu anu. Acestu tractatu s'a si subserisu la 11 diec. a. tr.; cuprinsulu lui se estinde la urmatoriile 5 punte:

1. Tractatulu comercialu in sensu strictu.
2. Contractulu de navigatiune;
3. conventiunea in caus'a consulateloru.
4. conventiunea referitoria la pertractările de erelitate;
5. conventiunea pentru aperarea proprietăti li terarie.

Responsulu

cotului Zarandu la adresa cotului Zemlinu in caus'a natiunalitatiloru.

(Urmare.)

Cu aceste elaborato, pe candu de o parte magiarii nu casciga nimicu decâtu o supremati'a fortia, care nu pote sê fie de lunga durata, pe atunci de alta parte nu se ajunge neci

aceea ce se intentiuneza, adeca nu se ajunge impacuirea si indestulirea natiunalitatiloru. Ele (acele operate) pe candu porta in sine seminti'a frecăriloru continue, si a nendestulirei, pe atunci vatema demnitatea si simtiulu comune si dreptulu natiunale alu celorlalte natiuni. Cestiunea de natiunalitate e cestiune europena; acele operate se vedu a fi uitatu acêta — si chiaru pentru aceea n'au nici putere de vietia politica, neci pentru patria nu potu aduce vre-unu bine sêu foricire intro popore.

Atâtu unulu câtu si celalaltu elaboratu, vre a deslegă cestiunea de natiunalitate fâra a intrebă pre natiunalitati. La acêta inse nu potu fi competenti. Apoi vreu a o deslegă intr' unu modu vatematoriu pentru celelalte natiunalitati; pentru că nu le respecta neci limb'a, nici caracterulu natiunale, neci vechi'a loru esistentia in tiera; ci tote aceste vreu a le viri in form'a singuru si curatu magiara.

Astfelu de deslegare nu pote fi nici chiaru in interesulu guvernului; pentru că fie-care guvernulu trebuie sê aiba interesulu principalu de a gubernă popore indestulite.

Si mai dorerosu ne-a surprinsu acea convingere (ratecita convingere:) a comitatului Zemlinu, că chiaru nici in comitate nu pote fi alta limba a oficiului decâtu cea magiara. Aci vedemu; si cu dorere trebuie sê vedemu că cotulu Zemlinu e mai retrogradu decâtu retrogradii din profesiune; si ca se pörta cu pre pucinu respectu cătra conclusiunile dietei chiar, candu scimnu că diet'a de acumu a stersu legea care pentru adunarele comitatului decretă limb'a magiara. Mirarea nostra aci e cu atâta mai mare, cu câtu scimnu că majoritatea comitatului Zemlinu chiaru nu e magiara. Dar' nu credemu că convingerea comitatului Zemlinu ar' fi serioasa, candu dice ca chiar' si prin acest'a simpla concessiune de dreptu a limbei in comitate — s'ar' disolvi si cutrupi tier'a. Noi amu aretatu in ce consite unitatea, durabilitatea si esistenti'a tieriei.

Ce sê dicemu apoi la acea presupunere captioasa — dicemu presupunere că nu pote fi convingere serioasa — a comitatului Zemlinu, că discordiile natiunale se atitia din tieri straine. Atitierea e naturale; ea provine din simtiulu de propria conservare, d'in demnitatea de a nu fi supusa o natiune neci la un'a ori-care alta. Că Europ'a, că tieriele vecine areta simpatia cătra natiunalitatiile din Ungari'a — e semnu invederatu că pretensiunile acestora sunt juste, că ele ceru aceea ce tota Europ'a recunosce de dreptu. Acêst'a nu e atitiere — acêta e o consecentia prêfrêscă a principiului de natiunalitate. Este atitiere că magiarii sê lupta in contra germanismulu? Cumu pote dar' fi atitiere acolo, unde natiunalitatiile se lupta naturalmente contra magiarismulu? Ceea ce pentru magiari e justu si bunu — pentru celelalte natiunalitati se fia injustu si reu? Daca magiarii sunt gelosi pentru limb'a loru — celelalte natiunalitati se nu fia gelose pentru a loru? Daca magiarii se temu a si perde limb'a — pentru celelalte natiunalitati sê fia pecatu a si-o pestră cu totu pretiuulu? Ceea ce pentru unii este virtute — cumu pote fi pentru altii viltate? Natiunalitatiile nu voru a asupri pe magiari — cu ce dreptu potu acesti-a a-si impune limb'a la acelea-si natiunalitati, fâra de care magiarii de sine n'ar' potè formă unu statu? Ori este magiarulu mai bunu patriotu, decâtu romanulu, ori serbulu ori altulu? Istori'a nu ne areta. Ori este limb'a magiara mai culta, decâtu cea romana ori serba ori alt'a? Literatur'a ne spune contrariulu. Ori este acea limba, limba magiara, mai vechia decâtu celelalte? Anticitatea, vechimea poporeloru ne raspunde cu unu ba eclatantu.

Cum dar de atâtu operatulu subcomisiunei câtu si celu alu comitatului Zemlinu, tracteaza atâtu de injustu pe naturalii loru aliati, pe romani, serbi si celelalte natiuni d'in Ungari'a? Noi n'o pricepem; dar pricepem că chiar de aci nascu simpatiele Europei pentru romani, serbi etc. Aii dar nu trebuie atitiere; atitierea se face cu modulu comitatului Zemlinu, si cu modulu acelor-a cari vreu a impune limb'a magiara in tote vietiele publice ba chiar si private.

Dar comitatulu Zemlinu face in urma si o concessiune, că adeca in comuna, in beserica, in scola si in ca si in familia sê pota vorbi cine cum va vre. Semnu că legile magiare si aici voiau a intrude limb'a magiara. Ne pare rêu, că comitatulu Zemlinu, numai pana aici a ajunsu cu necesitatea recunoscuta de elu de a deslegă cea mai ardiatoria cestiune pentru durabilitatea patriei, si de a o deslegă intru multiumirea toturoru Noi inse numai aci nu ne potemu oprî. La noi beserica, scol'a si familia este santuariulu natiunale, unde mani profane n'au de a se mestecă, si unde concessiunile asemeni celoru a le comitatului Zemlinu sunt nu mai putienu decâtu injurii, dispretiu si desonore. Precumu injuria, dispretiu si desonore este pentru o natiune, daca nu i se recunoscu tote drepturile ce nascu d'in individualitatea sa morale, si cari drepturi trebe d'in natur'a sa a le esercită in tota vietia publica de statu. Aici este culmea unde avemu sê ne oprimu;

unde adica o natiune, ca si alt'a va fi natiune politica in statu, cu totu dreptulu de limba, si cu tote drepturile unei fiintie morali si parte constitutiva a terei.

Fie ca acestu adeveru, singuru mantuitoriu, singuru impaciitoriu si singuru satisfacatoriu pretensiunilor natiunali — se fie recunoscutu de toti fiii natiunitatiloru, si de toti patriotii acestei bele tieri, unde chiaru si prevedinti'a ne-a asediatu pe unii langa altii ca se fimu frati cu totii, era nu cu se dominu unii asup'ra altor-a.

Dupa tote aceste comitatulu Zarandu nu pote nici aprob'a nici parten'i elaboratulu comitatului Zemlinu; d'in contra trebe se marturisimu ca acelu-a a produsu unu resimtiu in noi si o displacere credemu prea meritata.

Dar trebe se o spunemu cu asta cale, ca pre noi nici elaboratulu subcomisiunei dietei, inca nu ne multumesc.

Amu adusu mai insusu argumentele nostre.

Noi pentru indestulirea natiunitatiloru, si pentru multumirea totoruru, si pentru fericirea patriei — intru deslegarea cestiunei de natiunitati — mai corespundietorin aflamu operatulu deputatiloru romani intr'uniti cu deputatii serbi.

Acestu operatu, precum si aceste opinii ale nostre espuse mai in susu, le recomandamu totoruru autoritatiloru de comitatu si municipali, precumu si totoruru deputatiloru de la dieta; si i rogamu a le lua in buna considerare atatu patriotica catu si natiunale.

Ba'ia-de-Crisiu, 3 febr. 1868.

Activitatea dietei Ungariei.

(Urmare.)

Reproducemu intregulu raportu alu subcomitetului comisiunei emise in caus'a natiunitatiloru. precum lu-a prezentatu dietei in sedinti'a d'in 27 iun., despre ce facuramu amintire in nrulu trecut.

Raportulu subcomitetului comisiunei emise in caus'a natiunitatiloru.

Subcomitetulu transmis de comisiunea alesa in caus'a natiunitatiloru, a tienutu de lipsa inainte de tote fiesarea assiomei, care se servesc de cinosura in deslegarea problemei sale.

De atare (cinosura) a privitu egal'a indreptatire a natiunitatei poporeloru locuitoric in tiera, si s'a nisuita, ca se pota gati unu proieptu de lege, dupa a carui-a primire pe calea legelatiunei tote poporele tieri se-si pota realisa liberu pretensiunile loru natiunali, se le pota realisa pana la marginele, cari le pune neincungurabilea unitate politica a tieri, va se difa integritatea teritoriala, esistinti'a unitaria a legelatiunei si administratiunei ei sociali.

In lucrarea sa subcomitetulu a intrebuintiatu consciintiosu, respective a luat in considerare tote elaboratele transpuse ei de cas'a deputatiloru, seu prezentate d'in partea diferitelor natiunitati, si care cu stima le acude aci sub A. B. C. D. E. d'inpreuna cu proieptulu de lege gatitu d'in partea sa si anesatu sub F. La pregatirea acestui proieptu de lege subcomitetulu a fostu cu privire numai la Ungari'a, er' nu si la tiercele ei sotie.

Pest'a juiu 25. 1867.

Pavelu Nyáry m. p.
pres. subcomitetului.

Carolu Kerkápoly
notariu.

Proieptu de lege despre egal'a indreptatire a natiunitatiloru.

Capu I.

Drepturi de natiunitate pe terenulu administratiunei comunale si bisericesci.

§. 1. Totu cetatianulu patriei pote intrebuintia limb'a sa materna in tote actele adresate antistiei comunei sale, er' in cele adresate antistiei altoru comunitatii numai limb'a seu un'a d'in limbele usuate acolo.

§. 2. In adunările comunale membrii potu vorbi in limb'a loru materna.

§. 2. Limb'a protocolulu luat in adunările comunale si a manipulatiunii afaceriloru interne in administratiunea comunale, o va decide adunarea comunale cu majoritate absoluta de voturi.

Daca nici o limba n'ar dobindi majoritate absoluta de voturi la prim'a votizare, membrii adunarii voru vota de nou pentru cele doue limbe, cari la votisarea prima a dobinditu mai multe voturi.

Cerendu minoritatea, protocolulu se pote lua si in limb'a ei, de cumva cu ocaziunea votarii au fostu celu putienu $\frac{1}{4}$ d'entre tote voturile pentru acesta limba.

Decisiunea adusa in acest'a privintia totu de un'a numai dupa trei ani se pote supune la pertratari noue, si si atunci numai intr'o adunare capace de a aduce decisiuni si conchiamata dupa o anteriora avisare a intrebării, la dorinti'a a doue parti de cinci a membriloru presenti.

Daca decisiunea se asterne spre ore-care desbatere, atunci meritulu cestiunei se va decide prin majoritate absoluta de voturi.

§. 4. Antistii comunali in comunicatiunile verbali cu locuitorii singulari ai comunei sunt indetorati a intrebuintia limb'a acelu-a, cu care au a face.

§. 5. Comunitatile bisericesci — fara se vateme drepturile legale a le autoritatiloru mai inalte bisericesci — potu se-si alea dupa placu limb'a in care se porte matriculele, limb'a invetiamentului in scolele lor si mai vertosu limb'a manipulării (afacer.) comunitatii bisericesci.

§. 6. Fie-care autoritate mai inalta, si d'entre cele mai inalte, bisericesca pote se-si alea dupa placu limb'a protoco-

lului si a manuducerii ei. De cumva acest'a limba nu ar fi cea magiara, atunci protocolulu, pentru supraveghiarea statului, se se concipieze si in acest'a limba.

In care limba se se comunice intre unulu si acela-si districtu bisericescu, va decide autoritatea lui suprema bisericesca.

Limb'a comunicatiunii intre biserici diferite va fi cea unguresca.

§. 7. Fie-care biserica, pe basea modalitatiloru ce se voru staveri in legea pentru instructiune si religiune, este indreptatita a face pretensiuni ca statulu se spriginesca comunele bisericesci ce nu potu porta spelele bisericesci si pentru instructiune, de esista degi in mediloculu loru seu se voru forma, tien-se acestea de ori-si-care natiunitate.

Partea II.

Drepturile natiunitatiloru in privintia administratiunii juridictionale.

§. 8. Fie care cive d'in patria, fie-care comuna, fie-care conventu (gyülekezet), fie-care autoritate mai inalta bisericesca, fie-care asociatiune si fie-care institutu se pote folosi de limb'a sa materna, respective de limb'a manipulatiunii sale, in tote petitiunile cãtra juridictione; in petitiuni cãtra alta juridictione se pote inse folosi numai limb'a seu un'a dintre acele limbi in care seu in cari acele se porta protocolulu.

§. 9. In adunările juridictionale cei ce au dreptulu la conventu potu grai in limb'a loru materna.

§. 10. In care limba se se porte protocolulu precum si care se fie limb'a manipulatiunii interne a juridictionii si a oficialiloru, de spre acestea va decide, prin majoritate absoluta de voturi, o congregatiune generala conchiamata spre acestu scopu, aretandu-se nainte objectula. Protocolulu are se se porta, afara de in limb'a staverita, inca si in alt'a adica in ace'a in care dora va voi un'a seu alt'a parte d'entre membrii remasi in minoritate ai congregatiunii — care (parte) inse aro se custee celu putienu din un'a a cinci'a parte a membriloru.

§. 11. Decisiunea adusa in cestiunea limbei se pote supune la desbatere noua numai in congregatiune generala ce premerge nemedilocitu alegerei oficialiloru juridictionii, ce este a se conchiamã dupa o anteriora aretare a obiectului si este capace a face decisiuni, si si atunci numai in cererea a $\frac{2}{3}$ d'entre membrii presinti.

In casu ca decisiunea se se fie fostu ascornatu spre desbatere, meritulu cestiunii se va decide prin majoritate absoluta de voturi.

§. 12. De cumva limb'a magiara nu se primesce ca limb'a protocolulu si a manipulatiunii, totasi protocolulu, d'in respectulu supraveghiării dirigatioriloru de stat, se se porte si in limb'a oficioasa a statului; la manipulatiune inse pote ace'a-si fi folosita, dupa placu, ca medilocitoria.

§. 13. Oficiile juridictionali, in comunicatiunii cu comunitatile, conventele, asociatiunile private, institutele d'in cerculu dirigatioric lor si cu persoane private, sunt deobligate a se folosi de limb'a acestora.

§. 14. Juridictionile comunica intre sine in limb'a magiara; inse juridictionile acaroru limba de administratiune decisa prin congregatiunea generala nu este cea magiara, daca se tienu de acea-si natiunitate, pote comunica intre sine si in acesta limba. (Va urma.)

Rectificare

la unele observatiuni, in combinatiune cu genealogi'a fam. Racoltiana, etc.

(Urmare.)

Domnulu meu! Buteanulu nostru de Buteasa e cu totulu altulu de alu Dvostre, nascutu in Panonia, alu nostru s'a nascutu ca romanu nobilu in Chioru, a luat parte insemnata ca capitanu cu alti nobili si tierani romani in castrele lui Racoltia, si asta-di mai avemu multe familie romane nobile (inca si discipuli) stracorate d'in Chioru din famili'a Buteanu (Buttyán). In lupt'a de natiunitate a anului 48: acesta familia si-a mai immultitu contingentulu eroiloru cu unu erou martiru, renuntulu tribunu Buteanu; cumea Buteanulu nostru nu numai ca a fostu romanu; ei si capitanu in castrele lui Racoltia, si pana candu vomu dove li mai de la mana, tragemu atentiunea d. C. Thaly si la arsenalulu imparetu seu de Viena, unde intre tunurile cuprinse de la Rakótzien pre unulu stã inscriptiunea capitanulu nostru romanu Buteanu; acest'a o spunemu dupa martori oculati.

Este dar'entre noi ambii ratecire: eu candu am cetitu publicarea memorialorulu stin D. V. (Buttyán J. II. Rákótzii fejedelem e vezénylő tábornoka Pest. 1865.) am judecatu ca intielegeti pre (Buttyán) Buteanulu romanescu; firesce pentru ca opulu insu-si nu l'am cetitu; era-si Dvostre ati conchisu din comunicatele mele — fiindu ca scrisesemu Buttyan nu Buttyán — cumea eu asi fi intielegandu pre Buttyan d'in Panonia.

La celea trei punte am se me rectificu in ge-

neralu, avendu argumente, de un'e si aceea-si natura pentru tote; specialu inca pucinu.

Archivele fia catu de voluminose nu ne constateza cu evidintia genealogia ori mai bine urdrea, sangele familielor de reputatiune istorica a Ungarici; spre asi ce-va trebuie se cunoscemu nu numai istoria Unguriloru, ei si a Daciei, Panoniei si a Ungarici; nu sum asi scurtu la vedere, se tragu la indoiea eru itiuinea vasta, istoriografica in acest'a privintia a on. d. C. Thaly; ei numai combinezu, cumea si d. C. Thaly, ca-si cialalti istoriografi unguri va studiã in tota vietia sa la archive, si totu-si nu va da de unu nume, de unu barbatu istoricu, care se fie fostu romanu; ei naturalmente a fostu totu cu totii magiari, deci cu asi istorici preocupati inca d'in pulverele scolasticu in daru vomu stã in discusiune: d. C. Thaly, nu numai ca trage cu totulu la indoiea inca si originea romana a eroiloru de sub cestiune; ei nu admite nici consangencitate intre ei, punendu-si de gagiu chiaru onorea sa de historiografu, ce se facemu dar'?

Se li comandamu viuei atentiunii urmatoriele consideratiuni.

a) inainte de tote statorimu ca principiu: istoriculu patrioticu unguru, nu e istoricu competentu pentru romani, pana candu nu cunosece nu numai istoria natiunala a romanului, ei cu acest'a in legatura ne laspartivera si limb'a natiunala romana; buna minte cum sciu, si cunoscu ori au cunoscutu cei mai multi istorici romani, istoria si limba natiunala magiara.

b) Ungaria si Transilvania sunt rarele tieri in feiulu loru. in cari au totu inandatu limbe feiurite, atatu omogene, catu mai multu eterogene cu celea trei natiuni genetice — slavo-bulgari, romani si magiari — ai tierci; nemii lui Stefanu, in frunte cu Veneciulu ca se bata si se niminesca partid'a natiunala unguresca a lui Cup'a era-si nemii boemii, si italianii, ca se latiesca intre unguri „ujhitulu legea apusena rom. cat. ca-ei „óhit-ulu (de aici óhitűk) legea gr. or. nu li venia bine la socotela cesariloru Germaniei de frica influentiei politicee bizantine, un le semitiasera la inceputu ungurii in crestinatate, era pontificiloru Romci, d'in punctu de vedere bisericescu; Arpadii a trebuitu se fuga lacremandu d'in patria loru in Polonia, chiaru sub celu d'antãiu rege d'inaintea strainiloru, sasonii lui Geza a venit in Arlelu pentru naintarea industriei; in Ungaria de susu pentru de a exploata minele; Cumanii lui Bela IV-ua si ai urmatoriloru sei ca se intaresca poporatiunea tieri; jilaniu lui Andrea alu II-lea ca se ne iec pana d'in ura; dtu armenii; cavalerii italieni, poloni, spanioli, franci se se lupte pentru libertate si religiune etc. toti acestia s'au naturalisatu fara ca se se fie ungurisatu, decatu pucini boieri si mai multi maestri.

In astfelu de conglomeratiune de popore cu sum de parere, ale. C. Thaly. cumea avemu lipsa intefita nu numai de eraldica si diplomatica ei chiaru si de traditiuni, gaciture — nu inse de a le tigan-celoru — si de sinonimitati nu inse accidentale ca si celea a DV, cu Faraday, Corday, Baraguay, e sinonimitati cari si afla deslegarea in geniulu tempului in care s'a derivatu, ca-ei bine se insemnamu: sinonimitatile nostre suntu secularie, si nu credeti ca le-amu nascocitu noi, ca se ne aretam simplitatea istorica in publicu. Se vedemu acum cum precepemu noi traditiunea, gacitura, si sinonimitatile cari ni-le insusiesce de arme istorice d. C. Thaly.

Cumea familie istorice celea mai vechie si mai considerabile ale Transilvaniei, Selagiului, Banatulu si Maramuresiului suntu de origine romana, pre langa datele istorice publicate de barbati istorici romani mai competentii decatu noi, de vre o doue deceni incoce, atatu in opuri specialii, catu si in colonel diuaris icei; — noi vomu produce numai urmatoriele argumente.

Familiele N. N. de principii, guvernatori, comit baroni si nobili mari d'in Trannia, Selagiu, Maramuresiu, Banatu sunt de origine romana, pentru ca tot aceste familie, cu acela-si nume, decatu de regulu ungurisatu — le are natiunea romana in duplicatu, nobili de randu, si nobili mari, cei mari ur-

guri si calvini ori papisti, cesti de rendu opincari, dar' romani ca muntele si de sange si de lege; cei mari firesce pucini; cesti de rendu multi ca ploia; cei de rendu sciu despre cei mari ca li sunt consangeni; inse cei mari nu vreu sê intielega, cu tote câ intielegu: pro form'a aduce-mu pucine esemple.

Străvechi'a familia romanésca d'in Fagarasiu a „Mailati-loru“ a emanatu din sinulu sêu principi in Fagarasiu, — diplomati mari in Ungaria; cei mari sunt unguri; cei de rendu romani (nobili in Fagarasiulu Ardealului.

Pentru romanitatea familiei de Mailatu, afara de numele originalu romanescu, afara de cui-bulu natalu curatu romanescu, si afara de traditiunea confesionaltilor consangeni nobili romani din Fagarasiu, producemu si din istoria nationale romana a Ardealului câ e-va oriuri de pre tempii lui Ioane Zápolya: aventurosulu italianu de Veneti'a Gritti voindu a pescui in tulbure, a intratu in Transilvania cu 7000 turci, sub protestu de aliatu alu regelui I. Zap. inse in fapta spre a se face Domniul Ardealului. Din acestu propusu uci le pre episcopulu Cibak — locuitoriu alu regelui. — Ardelenu atunci apucara armele in contra straiului usurpatoriu: In asta generala rescuare ei (Ardelenii) au alesu de capetenie pe Mailatu, celu mai vrelnicu dintre Romani, alu caruia derivatori, mai in urma prin talente si bravura, trecandu d'in graiu, in gradu in siervitiulu publicu, au ajunsu a se face astadi un'a din familiile cele antaie ale Magnatiloru Ungariei. Vedi Foiã Gazetei Nr. 35. 1854. lit. Dinaptea. pag. 185.

Totu in pamentulu Fagarasiului lâna inea din timpii regiloru aparitiei de familia romana boieresca a Ugrini-loru (Vedi Diplom. Reg. Andreiu III. Datum apud Albam Jul. in Domin. Invocavit Anno M. C. C. nonagesimo primo) in acesta diploma respectivulu se tituleza in ditã de la Alba Iulia de „Magister Ugrinus“. Acum nu ni iertatu pre calea sinonimitãtei a conchide, cunoscutu istoria Ardealului unde fiindu relegea gr. orient persecutata prin regii apostolice — boierii romani de voia de nevoia s'a catolisatu, ori mai tardiu calvinisatu — si asiã se si unguisera — cum ea familiile unguresci de acumu in Ardealu „Ugrony“ sunt de origine romana, ca descendentii a-i vechiloru principi „Ugrini“ din pamentulu Fagarasiului. (Din colo de Oitu unguri nu s'a colonisatu neci de feliu.)

Pentru Dragulu unoru scriitori unguri, cari invetia istoria patriei de la nemti (a la Rössler) si asiã nu dau de romani nicaiurea, ca de factori politici ai tierci, producem de si numai prin tangente vreo doue orduri, de inceputu d'in diploma momentosa precum.

„Nos Andreas D. G. Rex Hungariae, memoriae commendantes significamus quibus expedit universis: quod cum nos universis Nobilibus, Saxonibus, Syculis et Olachis. in partibus transilvanis apud Albam Julae pro reformatione status eorundem congregationem cum iisdem fecissemus.“ est. c. Fejer. Cod. dipl. R. Hung. Tomo VI. vol. I. Budaë 1830.

Mai tardiu inse sub regii mestecati, unguisandu-se — pentru persecutarea legii orient. *) mai multi nobili romani; si-au schimbatu stilulu diplomaticu Nobilibus Olachis, in Nobilibus Hungaris, unde sunt a se intielege romanii si ungurii din Ardelu, vremu se dicemu nobilii romani si unguri ca factori ai tierci Ardealului de si Unita ca o sora cu Ungaria, totu-si cu diet'a sa propria in Alb'a Jul'i'a si alte locuri. Cei ce voru a sterge autonomi'a ardealului sê-si a luca aminte de câte ori au marsu regii Ungariei (si Anjonanii) la ardeleni acasa sê se sfatu sca ca ei pro reformatione status eorundem. (Ugrinii pre

*) Pentru a caracterish ur'a si persecutiunea romaniloru sub cuventu, câ a fostu pagani gr. orient. prin guvernulu „Anjonaniloru“ estiagemu unu pasagiu din o diploma a reg. Ludovicu. — Pre Anjonani i-a redecatu mai vertosu ponteficiu la tron, in speranti'a buna, câ voru inchinã loru si Ungaria de vasala, cum fecera cu Sicili'a.) Proinde ad universorum harum serie volumus pervenire notitiam, quod quia fideles nostri nobiles terrae nostrae Transilvaniae propter praesumptuosam astutiam diversorum malefactorum, specialiter Olachorum — (nu mai dice!!!) in ipsa terra nostra existentium, eorundemque statum simulet usum in ordinatam in commoda patiebantur quotidiana. et infinita igitur eisdem fidelebus nobilibus nostris. et nostrae terrae Transilvaniae ad exterminandum, seu delendum de ista terra malefactores quorum libet nationum signanter olachorum, talem de plementine Regiae nostrae potestatis, et gratia specialiter concessimus, Libertatem etc. XV. Katona Tom. X. pag. 374.)

la anul 1355 se avantara la demnitatea de jude curiei regesci.)

Mai producemu unile pentru sinonimitate unu nume caracteristicu precumu alu renumitei familiei de „Thurzó“, acêsta familia avantata in Ungaria pana la palatinatu era-si e de origine romanescã; se deriva din Familia princiarã a Moldo-Romaniei de „Sturza“ acesta o scimu chiaru din fasiunea propria a unui membru alu familiei „Thurzo.“ In Albina Moldovei de pre la an. 1835 se afla unu pasagiu originalu evenitu intre „Thurzii“ din Ungaria cu „Sturzii“ din Moldova. In Oradea m. deputatulu Beiusiului la au. 48. Ioanu Dragosiu avuse duela cu Thurzo oradanulu pentru cestiunea Thurzó si Sturza: de-ci la istoricii romani li inlemana si traditiunea si sinonimitatea.

Sei nu mai incolo totu din traditiune cum câ unu descendentu si consangenu cu numele Iosifu Szilágyi a Vodei Ardealului si guvernatoriulu Ungariei Michailu Selegianu, (Szilágyi M.) de Horogszogh, rulitu si altcumu cu gloriosã familia romana regia a „Corviniloru“ prin sora-sa „Elisabetha Sil'gia“ mama celoru doi Corvini Vladu si Mathia. — a traitu si moritu in Craiea Mare, ca Abate si Prepositu capitulariu gr. cath. romanu in deceniile de curendu espirate. Documentele scrise credu câ se afla unde-va in Oradea-Mare.

Vien'a 14 fauru 1868.

(O sera neuitata. — Joculu „Calusiarulu.“ — Unu turistu d'in Portugalia — Regimentulu alu doilea de frontiera. — Dlu capitãnu N. Iguatu.)

De si trecura doue-diece si patru de ore de la esecutarea actului maretu ce vinu a vi-lu descrie, totu-si me semtu atãtu de impresiunatu si petrunsu chiar' si acumu in câtu me temu câ nu vi-lu voiu potè impartesi asiã dupa cum a-si dori.

In 13 fauru, ser'a, mi s'a infatisiatu Transilvania in tota frumuseti'a, in totu delulu ei. Am vedutu muntii ei cu come carunte ce se naltã spre ceriu, am privitu vãlle rapitorie si ceriulu ei asura si induretoreu, am admiratu ruinele ei clasice si am plansu pre fratii mei nefericiti. Permeteti-mi sê ve facu cunoscuta caus'a sentimentelor si emotiunilor ce am incercatu in asta sera. Suboficierii regimentulu alu doilea de frontiera naseudeanu care acumu se numesce reg. 50 alu archid. de Baden arangiara in B. l. c. unu balu cu care ocaziune se esecutã „Calusiarii“ „Chor'a“ si alte jocuri nationale. Pre la 8 ore sal'a „Victoria“ erã inoporata de unu numeru frumosu de coloneli, capitani, oficeri, suboficeri, studinti, si alti romani ce petrecu in Vien'a, cumu si de straini. Erã unu spectaclu grandiosu vedendu cumu fii lui Marte si-stringu manile si sê imbraiosieza cu fratii loru civili pre unu pamentu strainu. Pre la 10 ore unu murmuru se lati prin sala: „vinu calusiarii“; si eca doue-diece si patru de voinici sub conducerea vatavului V. Costea din Sâncelu intra doi câte doi intre aplausele frenetice a le publicului. Trei tigani musicanti tragu pe viora „Calusiarulu.“ La audiulu violorulu saltatorii cu vatavulu in frunte incepu saltulu presentandu si lovindu-si maciucele ca si candu s'ar' atacã!

Joculu tienã mai o ora. Infatiosieza eroica si legendaria a braviloru romani, desteritate si tactulu, varietate si originalitate figureloru, cumu si sariturele indrasnetice a le vatavului storse aplausele meritate a le publicului si puse in umire pe strainii presinti. Am auditu pre mai multi esprimandu-se câ in multe au intrecutu corpulu baletistiloru opere imperatesci, er' candu aflara câ acestia jocalori sunt copii de sateni cari n'au invetiatu saltulu in scola, placerea loru trecu in amiratiune.

Costumulu loru fu asemenea aceleia ce-lu porta romanii tórnaveni, adeca o peleria mare cu canaci si pena de paunu, camesia cu maneci largi strinsa la midiloeru cu unu brenu in coloru national, preste pieptu aveau legata cruceisiu o marama colorata, cioreci albi cu sîmoru negru, opinci cu curele negre si in mana sociulu nedespartitu alu eroiloru d'in bucolicele stramosiului Virgiliu, adeca unu bâciu infrumsetiatu cu cordele rosie, asemenea beciiloru bachantiloru antici cu ocaziunea sacrificiiloru.

Acelea figuri atletice, acelea tipuri romano, acelea bratie nervose si exercitate a portã arm'a libertatii si independintiei, er' nu lantulu umilitiei si desconsideratiunei, acei ochi cu privire de vulturu mi-reaminteau pe eroii lui Omeru si Virgiliu. Eramu absorbitu in admirarea astora buni frati, si priviam cu dragu dicundu-mi: „o, voi meritati o sorte mai buna, si speru câ o veti si avè“ — candu eca me avorbesce unu portugalu care numai inctã cu aplausele dicundu-mi: „timarturisesen câ ani mai vedutu odata pre acesti voinici frati, dara i-am vedutu in Rom'a pe column'a lui Trajanu.“

Acestu regimentu in a. 1863. se aflã in Udine in Italia unde serbã jubileulu de 100 ani de la infiintarea sa, cu care ocaziune 46. de juni in costumu nationalu esecutara „Calusiarulu“ care rapise intr'atãtu pe archiduce si generalu in câtu li dede voia libera ca trei dile sê porte acelea haine. Trei dile se pre-amblara pre stradele Udinei acesti romani insotiti si aplauduti de câtra „i loro fratelli italiani.“

Desceptatoriulu acestei idei romanesci este D. capitãnu Nichita Ignatu romanu bravu si devotatu. Noi gratulãmu

Dlu Ignatu pentru asta idea ferocita si totu odata-i multiumi mu pentru placut'a si neuitat'a sera ce ni-o procurã.

ROMANIA.

Din nrii precelinti scimu câtu alarmu a facutu in Europa scirile respandite despre organizarea unei cete de 4000 feciori, ce se diceã câ stã gat'a in Romania sê treca Dunarea si sê rescote Bulgaria si Bosnia etc. Aceste sciri, de-si adi se vedu a fi fostu numai nisea scornituri cioplite de inimicii Romaniei, au datu ocaziune unu interpelatiuni in Camera Romaniei.

Interpelatiunea a facut'o la 14 l. c. cunoscutulu deputatu reacionariu, d. Carpu. Elu acusa guvernulu, in acêsta interpelatiune, câ s'ar fi abatutu de la politic'a poteriloru apusene si anume de la politic'a Francei, si câ s'a alaturatu politiceii nordice compromitendu estu-molu tier'a intrega.

Ministrulu internelor, d. Ionu Bratianu, respunde cu indignatiune la numitele acusãri nebasate. Dechiara, cumea in tiera nu se afla bande inarmate si cumcã guvernulu va sê si pote impedeã organizarea oru. Romania a fostu si va fi totu de una recunoscatoria Francei, pentru câ numai ei are a-i multiumi starea presinte si nici candu nu va relicã stendarulu in contra ei. Romania va face tote pentru sustinerea relatiuniloru amicabili fatia cu Francea si cele-lalte poteri garanti, cari manifesteaza bunavointia câtra Romania. Ea are lipsa a se organizã in intru, si pe acêsta cale se si nisuesce a storce pentru neutralitatea sa respectulu ori cui, fãra inse casê provoce pre care-va potere sêu sê conturbe pacea veciniloru.

Romania nu pote avè asta-li politica esterna, politic'a ei este nationale si acusi, numai daca va fi tare, va potè cugetã la aliantie.

Dechiariatiunea dlui Bratianu fu aplaudata d'in partea deputatiloru si tribunei.

Dup'aceste s'a facutu motiune, ca Camera sê dee votu de ineredere miniserialulu pentru portarea lui politica interna si esterna.

Intreg'a Camera, afara de 10 deputati, s'a scoiatu si a votatu pentru acêsta motiune, care si fu primita cu vivate sgomotose.

O scire electrica d'in Parisu 15 faur. spune, câ diurnalulu „Patria“ nu e multiumitu cu dechiariatiunea dlui Bratianu; si a lauge ca guvernulu romanu sê nu se puna pe terenulu demitiriloru basate pre ambiguitate. Romania si-ar potè aretã mai bine recuoscintia, ce are câtra Francea, daca nici maciu-locitu nu va parteni machina iunile panslavistice si daca nu va opunnã politic'a progresului si a conservareii ce Francea urmeza in Oriinte.

Noutãti Straine.

FRANCIA. Foiã „Époque“ vestesce câ in politic'a interna a guvernulu se pregatesce o strafornare liberala, si observeza câ s'a proiectatu compunerea unui cabinetu parlamentar, ai carui membri aru fi: Rouher, Buffet, Segris si Laguëronnière. Foiã „Köln. Ztg.“ ni spune o fama, si neci nu pote fi alta ce-va câ Austria si Francea aru fi abãrsu de a trãmite in Bucuresti in loculu consuliloru aginti politici, fiindu câ li este cunoscutu, câ guvernulu Romaniei ar' avè de scopu unirea totoror poporeloru crestine d'in Oriint: sub egemonia romana. (Daru inea ce nu mai voiesce Romania, ore nu voiesce si cucerirea Austriei? Francei? etc.; trebus sê cunoscemu pre domniul acesti-a, cari nici de câtu nu se potu inpretenti cu portarea romaniloru, inse candu aru vedè pre romani desbinati, guvernulu lipsitu de increlerea natiunei, atunci aru fi multiumiti. In impregiurãrile de acum iuse nu le vine bine la socotã, vedendu intarirea Romaniei d'in laintra si respectulu cascigatu si in afara.

RUSSIA. Imperiulu rusescu se estiunde d'in dit ce merge mai departe in Asia. Sciri noue ni spunu. câ nu de multu a reportatu invingeri asupra giniei Chuttas. La Samarcandu a pusu tabera, care este aperata prin una fortãrãta provediuta cu 24 tunuri. Totu aici sosescu n'encetatu aparate de resbelu. Numerulu barbatiloru d'in armat'a de langa Samarcandu se sue la 50.000.

ISPANIA. D'in Lisabonu se scrie, câ cu ocaziunea rentornarei regelui si reginei de la venatulu, ce s'a tienutu in Vila Viciosa, in cetatea Braga s'a esecutu atacu intre poporu si garla. De aici a urmatu, câ soldatii inceputa a puscã intre poporu. Multi au calãtut, era algi fusera vulnerati. Precum se vede fama acêsta e esagerata si nu pote avè insemnetate politica.

GRECIA. Scirile mai prospete sosite d'in Atena spunu, câ ministeriulu lui Bulgariu a disolvatu

Camer'a. Alegerile noue sunt detiermurite pre 2. aprilie. Era Camer'a se va deschide in 7 maiu.

Perceptiunile lunare a le statului se suie la 2 1/2 milioane drachme, era erogatiunile 3 1/2 — 4 milioane drachme.

Doue vapore grecesci mergu regulatu la Cret'a, un'a d'entre ele fiindu persecutata de doue vapore turcesci a sositu in Pireu la 8 fauru.

SERBIA. In 13. l. c. va caletori ministrulu de finacie Zukic la Vien'a in missiune extraordinaria. Scopulu calatorie ar fi, precum ni-se impartiesce d'in funte securu, deslegarea unoru cestiuni, ce atingu mai de aproape interesele acestoru state invecinate. Denumirea dnului Beniaminu Kálay (unguru), ca consule generalu si aginte politicu la curtea de la Belgradu, facu o impressiune placuta, fiindu ca s'a aretatu amicu serbiloru.

TURCIA. In Constantinopole cercula faim'a, ca pasi'a Ali va caletori la Parisu, ca se tracteze pentru autonomi'a insulei Cret'a, si ca se invite pre imperatulu Napoleonu la cercetarea Stambulului.

ABISSINIA. Dupa scirile mai noue, armat'a englesa inaintea incetu inse siguru in codri Abissinie. In nintarea armatei a si venitu la cunoscenti'a captiviloru d'in Magdala fiindu ca intr'o epistola cunui-a d'entre captivi, cu numele Rassam, cetimu armatoriele: „Unic'a sperantia, liberarea nostra, este in armele britanice. Ne sosindu de trei lune neci o scire d'in Massana, regele Teodoru a-buna-sema nu va fi sciindu nemica despre apropiarea ostiriloru britanice, inse asteptamu sciri d'in Ambara cu atatu mai multa sete, ca se scimu, ce va face regele venindu-i la cunoscentia acesta fama fatale.“ Rassam memoreza, ca Teodoru a fostu in 3 dice. in Tejabo, intr'o departare de 50 de mile de la Magdala. Calea de aici pana la Magdala e forte rea. In pasurile de la Sabit, precum spune Rassam, cinci omeni intr'armati potu resiste unei armate intregi, si ducele Gobazye, care, nu departe de la Vak, tabareza cu 40,000 omeni, n'a facutu nemica pentru impedecarea regelui, ci despoia inca pre bietii tiereni. Acesti rebeli, precum ni spun Rassam, sunt nemernicii cei mai miserabili sub sore. Conflictu nu s'au intemplat in ca, dreptu ca armat'a englesa are a se lupta cu pe-dece extraordinarie. — Asi, de exemplu, in sa si ap'a trebe stracurata d'in golfulu de la Annesley, si portata de aici la armata, se dice, ca singuru spesele pentru cascigarea apei, s'au urcatu, in tempu de patru septemane, aproape la unu milionu florini.

Varietati.

* * (Petitiune in contra monopolului de tabacu.) Comitatu Bihorului dupa primirea ordinatiunei ministrulu de interne referitorie la vendierea tabacului pre sub mana, s'a

adresatu ministerului de finantie prin o representatiune, in carea recunosc ca monopolulu de tabacu care acum e legiuitu si face o parte insemnata a veniturilor de stat, de-o cam data nu se pote sterge far' de-a nu causa dauna considerabile in economi'a statului; considerandu-se inse ur'a ce o are poporulu fatia cu acesta dare, se roga a se face cu urgentia pasii cuviintiosi pentru ca se se inlocuesca prin un'a alta dare mai euitabila.

* * **Bola de vite.** In partile Romaniei de catra Ardealu era-si a eruptu bol'a de vite, ce dupa „Sieb. Blatt“ nici nu e mirare de ora-ce nu se face nici o despusetiune spre impedecarea acelei-a. Credemu ca jurisdictiunile ardelen voru face pasii cuviintiosi nu cumva acestu reu se treca si la noi.

* * **Calugari si calugaritie.** In Franci'a dupa diurnalulu „Revue du Monde catholique“ suntu 100,000 calugari si calugaritie, ce se si pote crede de orace mentiunatul diurnalu in asta privintia e funte securu.

* * (Doue diurnale noue literarie.) Organele literaturei beletristice si scientific, care la noi pana acumu au fostu putienu reprezentata prin diurnale seu scrieri periodice, — in acestu anu se vedu a se immulti forte. Aci avemu se inregistramu o foia din sfera literaturei beletristice ce apare la Botosiani sub titulu „Steluti“ redigeata de d. Adrianu. A dou'a e o publicatiune ilustrata „Diurnalu pentru toti“ redigeatu de Emanuilu Arghiropolu. Acestu diurnalu interesantu va esi in Iassi de doue ori pre septemana, si costa pre anu 15 lei noii. Eschide d'in colonele sale totu ce e politicu si imbratiusieza numai ce privesce la artele frumose si la desvoltarea poporulu, cu unu cuventu literatur'a.

* * (Flori de momentu) este titulu unei brosiure de poesie, compuse de D. Petrino. Dnulu autoriu a binevoitu a dona acesta colectiune de poesie Societati pentru literatur'a si cultur'a romana din Bucovina. Pretulu unui esemplariu e 30 cr.

* * (Cursu de limba romana.) Foi'a societatii d'in Bucovina scrie, ca la tribunalulu civile si criminale alu tieriei in Cernautiu s'a deschisu unu cursu de limba romana, pentru amplotatii ne cunoscatori de acesta limba. Nar' fi luertu extravagantu, deca s'ar deschide cursuri de limba romana in tote Comitatele parte curatu, parte in maioritate locuite de romani, pentru toti oficialii, cari vinu in atingere cu poporulu romanu si aru trebui se fia spre binele lui; inse, neintielegundu-lu, nu potu de catu a-i strica.

* Comitatu Asociatiunii transilvane tienu in 4 a l. c. siedintia lunaria. Se verificu contractulu inchiatu cu tipografiu Römer et Cammer pentru edarea foiei Asociatiunii si se censurara nesece operate tramise la numi'a foia. Acesta institutiune in-se siar' pote modifica intru unu modu mai favoritoriu pentru prosperarea foiei, pentru ca lipsindu barbati de specialitati s'ar pote se respinga de multe ori cele mai bune produse literarie. (Nu cunoscemu motivele onorab. lui Comitetu pentru cari s'ar fi vedutu indemnatu a lua o mesura atatu de pocta, dar se pare ca dovedesce unu felu de neincredere in facultatea judecatoria a dlui Redactoru, ceea ce de altmintrea nu vrem se presupunemu, ca-ci atunci am fi siliti a intorce si noi judecata nostra chiaru intru intielesu contrariu. Redact.)

* * D'in Bucuresci scrie unu corespundinte alu diurnalulu „Wanderer“, ca de unu tempu in coce in Bucuresci cer-

culeza faim'a, cumca la 11/23 fauru, candu ce va serba aniversarea revolutiunei d'in urma, guvernulu voiesce a dechiaru Romani'a unita statu de totu independinte. Corespundintele dice mai de parte, ca deducundu d'in adresele Senatului si Camerei deputiloru si d'in opinia publica, ce se manifesteaza acolo, lucrulu nu e de totu cu nepotintia.

* * **Albin'a Pindului.** gazeta literara, redigoata de Grigorie H. Granda, va esi de la 1 fauru incependu la 1 si 15 a le fie-carei luni, si va cuprinde:

O cronica: rapede ochire in lumea politica si miscarea partiteloru in tiera: sciri d'in lumea literara, scintifica si artistica.

Spicuire d'in autori clasici vechi si noi; Poesie, novele, caletorie, romane originali; Studiu literare, scintifice si artistice.

Redactiunea are deja corespundinti in Paris, Florentia, Geneva, Brusel, Liegiu, Leyde, Lipcea, Dresd'a, Berlin, Vien'a precum si concursulu catoru-va somitati literarie de la noi.

Cum vedeti, Albin'a Pindului va oferi nutrimentu pentru aspiratiunile inimei si spiritului. Ea se va presinta publiculu sub cea mai modesta forma. De la aprobatiunea si bunavoint'a publicului depinde ca form'a ei se se desvolte. Principalulu scopu alu acestui organu este gruparea junimei liberale in sinulu acelu partidu care posiede, prin aspiratiunile, mersulu si trecutulu seu, garantia d'a merita concursulu si increderea sufleteloru generose si pure.

Abonamentulu pe unu anu este 30 lei noi; pentru abonatii diareloru *Romanu* si *Perseveranta* este de 20 lei noi.

„Perseverantia.“

† Comitulu sasescu si consiliariu la guvernulu Transilvaniei, D. Conradu Schmidt, este demisiunatu d'in ambe functiunile sale prin decretu imp. d. 8 fauru a. c. concedendu-se pensiuarea dsale, totodata in locu-i si pana caudu legelatiunea va supleni definitivu acestu postu, este numitu interimalu deputatulu dietale si Consiliariu de sect. la minist. de justit. D. Mauritiu Conradu.

Publicatiune!

Onorab. D. Teodoru Szilagy, preotu in Cosic, oferindu capitalulu de 500 fl. d'in interesele capetate ca desdau-nare pentru decimele perdate, spre ajutorarea unui studinte romanu greco-catolicu, nascutu in Silvani'a, care frecuentez scolele mai innalte; interesulu 23 fl. pre anulu 1867, e vacantu, deci doritorii de a capeta acestu ajutoriu recursele sale provédiute cu testimoniu scolasticu, se le susterna aici, pana in 31. Martiu a. c. s. n.

Gherla 25. ianuariu 1868.

Lazaru Huza,
Not. Cons.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:
ALESANDRU ROMANU.

Comunicatiunea drumurilor de feru.

Vien'a-Pest'a-Segedinu-Temisior'a-Baziasiu.

De la Vien'a	pleca la 7 ore 45 min. dem. si la 8 ore — min. ser'a.
„ Posionu	„ 10 „ 24 „ „ „ 10 „ 51 „ „
„ Neuhäusel	„ 1 „ 23 „ diu'a, „ 1 „ 54 „ nóptea
„ Pest'a	„ 5 „ 19 „ d. m. „ 6 „ 31 „ deman.
„ Czegléd	„ 7 „ 54 „ „ „ 9 „ 14 „ „
„ Segedinu	„ 12 „ 12 „ nóptea, 2 „ 55 „ dup. m.
„ Temisior'a	„ 3 „ 55 „ dem. „ 7 „ 47 „ „
„ Jasenov'a	„ 8 „ 4 „ *)
„ Beseric'a-Alba	„ 8 „ 40 „ „
Soscesce in Baziasiu	la 9 „ 10 „ „

*) De la Temisior'a la Baziasiu comunica numai odata.

Baziasiu-Temisior'a-Segedinu-Pest'a-Vien'a.

De la Baziasiu	pleca la 5 ore 55 min. d. a.
„ Beseric'a-Alba	„ 6 „ 27 „ „
„ Jasenov'a	„ 7 „ 6 „ „
„ Temisior'a	„ 10 „ 40 „ ser'a si la 7 ore 25 min. dem.
„ Segedinu	„ 2 „ 26 „ nóptea, „ 12 „ 53 „ diu'a.
„ Czegléd	„ 6 „ 35 „ dem. „ 6 „ 21 „ d. a.
„ Pest'a	„ 9 „ 55 „ „ „ 9 „ 30 „ ser'a
„ Neuhäusel	„ 1 „ 52 „ diu'a „ 1 „ 8 „ nópt.
„ Posionu	„ 4 „ 48 „ d. a. „ 4 „ 12 „ dem.
Soscesce in Vien'a	la 6 „ 36 „ „ „ 6 „ — „ „

Jasenov'a-Oravit'a.

De la Jasenov'a	pleca la 8 ore 30 minute demaneti'a.
„ Jam	„ 9 „ 12 „ „
„ Racasdia	„ 10 „ 12 „ „
Soscesce in Oravitia	la 10 „ 57 „ „

Oravit'a-Jasenov'a.

De la Oravit'a	pleca la 4 ore — minute dupa mediadi.
„ Racasdia	„ 4 „ 45 „ „
„ Jam	„ 5 „ 38 „ „
Soscesce in Jasenov'a	la 6 „ — „ „

Vien'a-Oradea-Mare.

De la Vien'a	pleca la 8 ore — minute sera.
„ Pest'a	„ 6 „ 35 „ deman.
„ Czegléd	„ 9 „ 27 „ „
„ Püspök-Ladány*)	„ 1 „ 58 „ dup. med.
Soscesce in Oradea	la 4 „ 38 „ „

*) Cale laterale duce la Dobritinu, unde soscesce la 3 ore dupa mediadi.

Oradea-Mare-Vien'a.

De la Oradea	pleca la 10 ore 6 minute demaneti'a
Soscesce in Püspök-Ladány*)	„ 12 „ 48 „ diu'a
„ Czegléd	„ 5 „ 41 „ ser'a
„ Pest'a	„ 8 „ 37 „ „
„ Vien'a	„ 6 „ — „ demaneti'a.

*) Cale laterala vine de la Dobritinu.

Vien'a-Aradu.

De la Vien'a	pleca la 8 ore — minute ser'a.
„ Pest'a	„ 6 „ 25 „ deman.
„ Czegléd	„ 9 „ 47 „ „
„ Szolnoca	„ 11 „ 2 „ „
Soscesce in Aradu	la 5 „ — „ ser'a.

Aradu-Vien'a.

De la Aradu	pleca la 10 ore 15 minute demaneti'a
„ Szolnoca	„ 4 „ 22 „ dupa mediadi.
Soscesce in Czegléd	la 5 „ 38 „ „
„ Pest'a	„ 8 „ 37 „ „
„ Vien'a	„ 6 „ — „ demaneti'a

Vien'a-Paris.

De la Vien'a	pleca 4 ore 30 minute sera
„ Salzburg	„ 1 „ — nóptea.
„ Monacu	„ 5 „ 45 deman.
„ Stuttgart	„ 11 „ 45 „ „
„ Mühlacker	„ 12 „ 55 diu'a.
„ Carlsruhe	„ 2 „ 10 dupa méd.
„ Strassburg	„ 5 „ 25 „ „
Soscesce in Paris	la 5 „ — demaneti'a

Paris-Vien'a.

De la Paris	pleca la 8 ore 35 minute ser'a.
„ Stassburg	„ 8 „ 57 „ dem.
„ Carlsruhe	„ 10 „ 40 „ „
„ Mühlacker	„ 12 „ — „ diu'a.
„ Stuttgart	„ 1 „ 20 „ dupa méd.
„ Monacu	„ 8 „ 30 „ ser'a.
„ Salzburg	„ 1 „ 30 „ nóptea.
Soscesce in Vien'a	la 9 „ 30 „ deman.

Comunicatiunea posteloru.

De la Oradea-Mare la Clusiu, pleca in tote dilele la 6 ore 30 minute dupa mediadi, soscesce in Clusiu la 1 ora 30 minute dupa mediadi. Cale de 19 1/2 mile, tiene 18 ore 40 minute, costa 10 fl. 92 cr.
Clusiu la Oradea pleca in tote dilele la 12 ore diu'a, soscesce in Oradea la 6 ore 40 minute demaneti'a.
Aradu la Sibiu (prin Dev'a) pleca in tote dilele la 7 ore ser'a, soscesce in Sibiu la 2 ore 15 minute nóptea. Cale are 34 1/2 mile, tiene 31 ore 15 minute, costa 20 fl. 2 cr.
Sibiu la Aradu (prin Dev'a) pleca in tote dilele la 7 ore ser'a, soscesce in Aradu la 1 ora 45 min. nóptea.
Temisior'a la Sibiu pleca in tote dilele la 6 ore deman. soscesce in Sibiu la 1 ora 30 min. dupa mediadi. Cale de 36 1/2 mile, tiene 31 ore 40 min., costa 20 fl. 44 cr.
Sibiu la Temisior'a pleca in tote dilele la 12 ore diu'a, soscesce in Temisior'a la 7 ore 40 minute ser'a.
Temisior'a la Orsiova pleca luni-a, marti-a, joi-a, si sambeta la 6 ore demaneti'a, soscesce in Orsiova la 6 ore deman. Cale de 26 1/2 mile, tiene 24 ore, costa 14 fl. 98 cr.
Orsiova la Temisior'a pleca domineca, marti-a, mercuri-a si vineri-a la 6 ore ser'a, soscesce in Temisior'a la 6 ore ser'a in diu'a urmatória.

De la Temisior'a la Aradu pleca in tote dilele la 6 ore dem. soscesce in A. la 11 ore 45 minute diu'a.
Cale de 7 mile, tiene 5 ore 45 min., costa 3 fl. 8 cr.
Aradu la Temisior'a pleca in tote dilele la 2 ore dupa mediadi, soscesce la 7 ore 45 minute ser'a.
Sibiu la Clusiu pleca in tote dilele la 3 ore d. m. soscesce la 9 ore 20 min. deman. Cale de 21 1/2 mile, tiene 18 ore 20 min., costa 12 fl. 18 cr.
Clusiu la Sibiu pleca in tote dilele la 5 ore dupa méd. soscesce la 11 ore 50 min. diu'a.
Sibiu la Brasiovu pleca in tote dilele la 5 ore dupa méd. soscesce la 7 ore 25 min. deman. Cale de 18 1/2 mile, tiene 14 ore 25 min., costa 10 fl. 36 cr.
Brasiovu la Sibiu pleca in tote dilele la 7 ore ser'a, soscesce la 9 deman.
Sibiu la Muresiu-Osiorhoiu pleca luni-a, marti-a, vineri-a, si sambeta la 7 ore ser'a, soscesce la 1 ora 5 min. d. m. Cale de 19 1/2 mile, tiene 18 ore 5 min. costa 10 fl. 78 cr.
Muresiu-Osiorhoiu la Sibiu pleca luni-a, marti-a, mercuri-a si sambeta la 8 ore demin. soscesce la 2 ore 35 min. nóptea.